

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: P. R. K., zastoupené Mgr. Pavlínou Mixovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Vodičkova 709/33, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 11. 2004, čj. 61 Az 66/2004 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 9. 3. 2004, čj. OAM-558/VL-19-04-2004. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného je vydáno v souladu se zákonem, na podkladě dostatečně zjištěného stavu věci.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Dle jejího názoru splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu; má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině, která nemá možnost dění v zemi ovlivnit. Příslušníci této sociální vrstvy pak ani nemají možnost se proti

tomuto dění jakkoliv bránit. Příslušnost k sociální vrstvě stěžovatelka prokázala tím, že jí byly přiznány stipendijní výhody při studiu v České republice. Bylo jí vyhrožováno v souvislosti s úmrtím její matky, které nastalo za pobytu stěžovatelky v České republice, a skutečností, že zdědila veškerý majetek. Zbylí rodinní příslušníci se zejména s ohledem na nepřítomnost stěžovatelky v zemi původu a na její současné studium v České republice rozhodli, že majetek náležející stěžovatelice zužitkují pro svůj prospěch. Stěžovatelce toto sdělili zároveň s hrozbou nebezpečí pro případ, že se svého nároku nevzdá. Vzhledem k okolnosti, že stěžovatelka v zemi původu již nemá žijící nejbližší příbuzné (otec i matka zemřeli), kteří by jí mohli být v dané záležitosti nápomocni, má obavu, že ani její domovský stát jí nedokáže zajistit ochranu před jednáním těchto osob. Domnívá se, že při návratu do země původu lze oprávněně předpokládat pronásledování ze strany zbylých rodinných příslušníků. Obává se problému se státními institucemi v zemi původu nejen ohledně majetkoprávních problémů, ale má obavu i o své zdraví a život při prosazování svých práv. Namítá, že důvody jí uváděné jsou podřaditelné pod důvody udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Poukazuje na skutečnost, že se na území České republiky zdržuje od roku 2002, tento čas využila ke studiu, nejprve na jazykové škole a následně na vysoké škole. V zemi nemá další blízkou osobu; v současné době jsou jejími jedinými blízkými – její dlouhodobý přítel J. T., žijící v České republice, a další přátelé žijící také na území České republiky. Se svým přítelem jsou na sebe hluboce citově vázáni a uvažují o uzavření sňatku a následném společném soužití v České republice; odloučení by znamenalo pro každého z nich velký citový otřes. Domnívá se, že i její osobní poměry, které správní orgán ani soud nezkoumal, odůvodňují udělení azylu z humanitárních důvodů. Namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci tak, jak mu ukládá § 32 správního řádu. Správní orgán by dle těchto ustanovení měl sám vyhledávat další důkazy a zjištění osvědčující pravdivost tvrzení stěžovatelky. Správní orgán pak dle stěžovatelky vycházel pouze z protokolu o pohovoru se stěžovatelkou a ani v tomto pohovoru správní orgán nezkoumal, zda zde má žalobkyně citové zázemí apod. Domnívá se, že krajský soud, který vzal tento nedostatečně zjištěný skutkový stav za prokázaný, porušil právo na spravedlivý proces stanovené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a zásadu rovnosti účastníků při řízení před soudem, která vyplývá z čl. 96 odst. 1 Ústavy. Také namítá, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné, jelikož není řádně odůvodněno. Správní orgán se ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a pouze uvedl, že se jimi pro nadbytečnost nezabýval. I krajský soud v tomto směru pochybil, jelikož stěžovatelka napadla rozhodnutí jako celek a ani soud se nezabýval samostatně důvody v § 13 a § 14 zákona o azylu. Dle jejího názoru měl správní orgán řádně zdůvodnit, proč nebyly shledány na straně žalobkyně okolnosti odůvodňující využití § 14 zákona, a to i za stavu, kdy je na správním uvážení správního orgánu, zda azyl z humanitárních důvodů udělí. Správní uvážení v tomto ohledu neznamená možnost správního orgánu rozhodnout bez toho, aby své rozhodnutí odůvodnil. Napadené rozhodnutí se z tohoto důvodu jeví jako nepřezkoumatelné a mělo být zrušeno. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení; současně v rámci kasační stížnosti požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti dovozuje, že kasační stížnost byla podána předčasně. Na rozsudku krajského soudu je vyznačeno nabytí právní moci ke dni 28. 12. 2004. Správní orgán se proto domnívá, že stěžovatelce byl rozsudek doručen

nejdříve dne 28. 12. 2004, neboť správnímu orgánu byl tento rozsudek doručen dne 14. 12. 2004. Stěžovatelka však podala kasační stížnost již dne 27. 12. 2004.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Pokud žalovaný ve svém vyjádření namítá předčasnost kasační stížnosti stěžovatelky, Nejvyšší správní soud s tímto tvrzením nesouhlasí. Podle ustanovení § 54 odst. 5 s. ř. s. je rozsudek, který byl doručen účastníkům, v právní moci. Ze soudního a správního spisu vyplynulo, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 11. 2004, čj. 61 Az 66/2004 - 28 byl zástupkyni stěžovatelky doručen dne 22. 12. 2004, což je den nabytí právní moci, ale krajský soud vyznačil nesprávně nabytí právní moci dne 28. 12. 2004. Kasační stížnost ze dne 27. 12. 2004 byla předaná k poštovní přepravě dne 3. 1. 2005.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil, že žádost o udělení azylu podala stěžovatelka dne 13. 2. 2004 a pohovor k této žádosti s ní byl proveden dne 23. 2. 2004. Uvedla, že bydlela s matkou a sourozenci v K., měli dům, matka zemřela v únoru 2003; v tu dobu stěžovatelka pracovala v České republice a dozvěděla se, že sourozenci už v domě nebydlí a že teta se strýcem ho prodali. Sourozenci bydlí u příbuzných, kteří stěžovatelku nechtějí kontaktovat. Matka stěžovatelky v poslední vůli uvedla, že má vše zdědit stěžovatelka. O azyl požádala, protože je v bezvýchodné situaci, nemá se kam vrátit; v České republice chce zůstat a studovat. Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 3. 2004, čj. OAM-558/VL-19-04-2004 žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami stěžovatelky ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Námítka stěžovatelky, že se krajský soud tím, že vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, porušil její právo na spravedlivý proces stanovené v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a zásadu rovnosti účastníků při řízení před soudem zakotvenou článkem 96 odst. 1 Ústavy, není důvodná. Krajský soud se vypořádal se všemi důkazy, které měl k dispozici, a v odůvodnění svého rozhodnutí přesvědčivým způsobem zdůvodnil, proč považuje žalobní námítky stěžovatelky (formulované velmi obecně a na samé hranici přezkoumatelnosti) za nedůvodné. Za této situace lze považovat za dostatečné zjištění skutkového stavu, vycházel-li soud při rozhodování ze správního spisu, a to především z podání a výpovědi samotné stěžovatelky. Řízení proběhlo bez jakýchkoliv procesních vad a právo stěžovatelky na spravedlivý proces nebylo porušeno.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Stěžovatelka v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedla, že by byla v Ugandě jakkoli pronásledována, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Naopak jako důvody odjezdu z Ugandy uvedla pouze rodinné, osobní a ekonomické problémy. Podle názoru Nejvyššího správního soudu postupoval žalovaný v souladu se zákonem, když žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g), protože stěžovatelka opravdu neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nelze problémy mezi soukromými osobami a tzv. mafí v domovském státě považovat za některý z důvodů, pro něž by bylo lze podle ustanovení § 12 zákona o azylu úspěšně odůvodnit žádost o azyl.

Namítá-li stěžovatelka, že se správní orgán se ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a pouze uvedl, že se jimi pro nadbytečnost nezabýval, nelze s ní ani tentokrát souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu ministerstvem se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Pokud totiž v řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení – zamítne žádost, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona. Tento důvod však žalovaný vůbec nebyl povinen zkoumat. Žalovaný správně zjistil, že stěžovatelka uváděla pouze důvody ekonomické a zamítl její žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele,

protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Jak již ale bylo uvedeno výše, v posuzovaném případě byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu a žalovaný tak vůbec nebyl povinen se důvody pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu zabývat (navíc stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuváděla). Nelze tedy soudu vytýkat nesprávné posouzení právní otázky, která předmětem jeho přezkumu být vůbec neměla. Není tedy naplněn ani kasační důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nelze souhlasit ani s námitkou stěžovatelky, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování. Jestliže tedy v daném případě byla žádost o azyl stěžovatelky zamítnuta z důvodu, že neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování. [§ 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona], není možno žalovanému vytýkat, že se podrobně nezabýval dalšími skutečnostmi v žádosti stěžovatelky, neboť by to bylo nadbytečné. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Žádný ze stěžovatelkou uváděných důvodů kasační stížnosti nebyl shledán, proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 17. března 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu